

part com a *decuít*.

CPt.: *Coucovar*. *Coudinar* [escr. Renaix.] i *coudinetes* [id.]; quan jo era nen a Bna. deien això, i en el Maresme allò, *coucuinetes* (Olot), *-eta*, menorquí; *cou-nyam*, b. emp.

Germà del ll. *coquo* és el gr. *πέσσω*, *πέττω*, 'jo coc', 'paeixo', d'on deriven *dispèpsia* [1868, *SLitCosta*], *dispèptic*, *eupèpsia*, *apèpsia*; *pepsina*; *peptona*.

¹ En el *Libre de Medicines Particulars* del S. XIV (p. p. Faraudo) «val a la *cuytor* e a la dolor que és en los budels» vol dir això mateix, i ha de ser mala lectura de *cuycor*, amb la cedilla negligida. — ² Aquest sentit han donat alguns a *cuitor*, veg. la citada nota de Moll i *BDLC* XIII, 128; però per estar segurs que no és degut a confusions més o menys individuals i cultes, valdria més donar-ne testimonis de persones menys susceptibles de prejudicis filològics que Galmés. — ³ Mascaró en el seu mapa (18G10) anomena *Velar des Cuitor* el lloc que l'informador d'allà m'anomenava com a *εζ valá*, ras i curt, però després admetia que d'altres ho diguin així «perquè eren terres *kuitóras*: tot d'una se couen». Notem que l'aplicació a la fertilitat degué ser fomentada perquè hi havia molt de *coïdor* (= *collidor*), molt de fruit a collir. — ⁴ «Deben traer mucha vianda, así como *vizcocho*, que es pan muy ligero de traer, porque se cueze dos vezes, e dura más que otro», *Partidas* II, § 24, *AcHist.* II, 265. — ⁵ Avui resta viu a Mallorca, no en el Principat, etc.; en tot cas he de desmentir sense palliatius l'afirmació d'*AlcM* que es digui a Barcelona i Girona, i no crec que en el nostre segle s'hagi usat enlloc del català oriental.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: ³⁵ *coent* 'que pica, que cou', 'cursi', *coentor*, *coissor*, *del corcoïssor*, (*e*)*scoençó*, *coençor*, *coentura*, *coor*, *escoïssor*, *coïtja*, *couitja*, *cuitor*, *cuitós*, *Corrent-cuitó*, *cuitivol*, *cuitor*, *cuitorenc*, *cuitova*, *coitova*, *cuitòvol*, *bescuit*, *recoure*, *recuit*, *recuita*, *precco*, *preccitat*, *coc*, *sobrecoc*, *coquessa*, *couedor*, *couella*, *cuita*, *cuitesa*, *cuitura*, *cocció*, *concocció*, *decoure*, *decocció*, *decuít*, *coucovar*, *coudinar*, *coudinetes*, *coucuinetes*, *coucuineta*, *cou-nyam*, *dispèpsia*, *dispèptic*, *eupèpsia*, *apèpsia*, *pepsina*, *peptona*.

COVA, d'una variant del ll. *cāvus*, *cāva*, *cāvum*, 'buit de dins, concavat', de la qual vénen també el cast. *cueva* i port. *cova*; probablement es tracta d'un *cōvus*, -A, -UM, variant arcaica i vulgar del mot llatí, que hauria quedat com a ll. vg. *cōva* 'cova, caverna'. □ 1.ª doc.: S. XIII.

«En aquella vall havia una *cova*, en la qual un pastor tenia amagada una fembra», Lull (*Libre d'Ave Maria*, *NCL* XIV, 141.28; *Banq.*, *NCL* I, 63.26). Podria ser que hi hagi alguna vacil·lació entre *cova* i *cava* en autors del període arcaic, però no puc assegurar que no es tracti d'errors dels publicadors.¹ «Cujam pendre sarraïns en una *cova*, en aquella serra que veets», Jaume I (*Cròn.*, Ag., p. 149); «fug de la ba-

tayla e cerca les *coves* per amagar-se», Ant. Canals (*Scipió*, *NCL*, 64); «com tingueren ple lo ventre de raïms, veren allí una *cova*, e posaren-se dins per a dormir», *Tirant* (Ag. III, 282); assegurat per la rima en JRoig: «Joseph --- nat / en la ciutat / Arimathia, / prop vas tenia / o fossa nova, / semblant a *cova*» (*Spill*, 14220).

Segueix essent d'ús general a tot el territori de la llengua, des de Ribag. a les Illes i de Crevillent (1963) al Capcir (Formiguera, distingint-les dels avencs, que anomenen *forats*, 1960). En diversos paratges de les costes balears sembla haver pres el sentit de 'caleta, caló, raconadeta de costa': a Formentera hi ha una cala que es diu *Sa Cova d'en Cabrit* (1963); també deu tenir aquest sentit a la costa de Valldemossa (on figura com a genèric en els §§ 14 i 17 de la «Nomenclatura Marina» que despulló el 1964); sobretot es veu que és abundant a la costa de Pollença: ibid. §§ 45, 65, 66, 70, 94, 104, 117, 121, 131, 137, 145 de la dita nomenclatura; *cova del Xaloc*, § 129, és el primer caló protegit del xaloc que hi ha en un llarg bocí de costa cap al SE.; la *coëta*, § 26 (si significués 'caverna, cova' ni n'hi hauria tantes, ni es compendria que no s'hi trobin *calons* ni a penes *caletes* i pocs *racons*).

I això no és cosa peculiar de fonts escrites; car en indicar-me els informants pescadors *la Cova d'en Borges* (= Nom., § 191) m'expliquen que «és un canal» i també em donen *el Canal de la Cova-u-Pèbre* (= Nom., 200); l'informant de St. Vicent em dona *Cova del Xaloc* allà on el mapa Mascaró posa *El Caló de Xaloc* (1c9) i tots dos anomenen *la Cova de les Cànteres*, a la mateixa quadrícula. És ben curiosa la coincidència amb l'angl. *cove* «sheltered recess on a coast», documentat des del S. XVI, que passa per ser el mateix que l'ags. *cove* i angl. dial. (N.) «hollow in a rock, etc.», també «chamber», al qual atribueixen origen germànic (esc. ant. *kofi* 'cabana', al. dial. i antiq. *kobe(n)* 'estable, cort de porcs').

No caldrà que tornem a exposar les dades i raons que han conduït els romanistes a admetre comunament que COVA 'cova' és una variant itàlica o arcaica del ll. CAVA (M-L. *Einführung*, § 124, amb el qual han coincidit pràcticament tots: FEW, i especialment, ⁴⁵ Scheuermeier, *Einige Bezeichnungen für den Begriff 'Höhle'*, *BhZRPb*. LXIX, i jo mateix, *l. c.*)² Valdrà més remetre a les raons que dono i formes que enumero en l'article del DCEC I, 975; el mot, en efecte, a part del català, ha restat sobretot en el cast. *cueva*, port. *cova* i bearn. ant. *cobe* [Ss. XIV o XV, *PSW*, s. v. *cova*]. No es pot descartar, encara que sigui idea molt més incerta i innecessària (cf. ací el que dic a *BRÖFEC*, *VOGAR*, *BUIT*), la possibilitat que sigui més aviat un celtisme, com sigui que en les llengües cèltiques insulars hi ha formes provinents d'una base amplificada *kou-jo-*: irl. mj. *cūa* 'vacu, buit de dins' (Vendryes, *MSL* XIII, 405-6), bret. *kéo* 'gruta', irl. mj. *cūass* 'cova'; i cf. Thurneysen, *ZVglSpf.* XXVIII, 154; Solmsen id. XXXVII, 10; Kretschmer, *Wochenschrift f. kl. Phil.*, 1895, 923; i per a celtismes manllevats,